

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Responsa Moralia In Causis Justitiæ Commutativæ De Restitutione & Contractibus

Heislinger, Anton

Ingolstadij, 1726

Casus XXIX. De Re, ac fructibus à bonæ fidei possessore comparenti
postea Domino restituendis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40194

longius tempus, & expectare, an non damnificatus ex casu quodam fortuito, vel aliorum nequitia novum quoddam damnum patiat, quo mediante etiam ea ipsa res, penes dominum adhuc existens, destrueretur: etsi tale quid postea evenisset, cessaret furis obligatio.

Quarto, si fur ablata à se rei va-

lorem domino jam restitisset, posset hunc denuo repetere, si postea dominus ex quodam infortunio privatus fuisset re ablata, casti quo hæc apud eundem adhuc existisset: hæc sequela videntur communi persuasioni contraria: ergo &c.

C A S U S XXIX.

De Re ac fructibus à bonæ fidei possessore comparenti postea Domino restituendis.

Pompejus tribus circiter annis bona fide possedit rem immobilem frugiferam, perceptis ex illa plurimis fructibus: postmodum autem intelligit, eandem certò pertinere ad suum vicinum: quidnam itaque in his circumstantiis sibi faciendum sit, ex confessario cognoscere desiderat. Occasione hujus

Q. 1. Num res aliena, adhuc formaliter existens, vero Domino ante præscriptionem comparenti sit restituenda?

Q. 2. Quid tenendum, si Dominus primùm compareat post rem bona fide consumptam.

Q. 3. An, & quinam fructus adhuc formaliter extantes una cum re sint restituendi?

Q. 4. An fructus purè naturales extantes in æquivalenti, restitui debeant?

Q. 5. An fructus mixti in æquivalenti adhuc extantes sint restituendi?

Q. 6. An Pompejus hæctenus à se possessam rem vicino restituere teneatur?

§. I.

De natura, & varietate fructuum.

1. Quid nomine fructuum in genere acceptorum veniat. 2. Dividuntur in naturales, industriales, & mixtos.

3. Qui-

3. Quinam sint naturales?	8. Alii fructus sunt pendentes, alii separati, alii percepti.
4. Quinam mixti?	9. Alii adhuc extantes: alii jam consumpti, & non amplius extantes.
5. Fructus à theologis mixtos ditios Jurista nominant industriales.	10. Alii sunt percipiendi.
6. Ex quo desumendum in particulari casu, non fructus sint industriales &c.	11. Nonnulli percepti fuerunt ante litis contestationem, alii post istam.
7. Quinam Fructus vocentur à Juristis civiles?	12. Precipuus effectus possessionis est liber rei possesse usus.

§. II.

Resolvitur primum quæsitum.

Num res aliena adhuc formaliter existens vero domino ante præscriptionem comparenti sit restituenda?

13. Res formaliter adhuc existens, comparenti ante illius præscriptionem Domino per se, ac ordinariè restituenda erit.	compensare non teneatur.
14. Etiam si eandem possessor pretio comparaverit.	16. Cùm hic pretià jacturam pati debeat.
15. Ita ut hoc Dominus possessori	17. Nec obstat, quòd bonæ fidei possessor cum jactura suæ rei non teneatur restituere.
	18. Ac res succedat loco preti.

§. III.

Resolvitur secundum Quæsitum.

Quid tenendum, si dominus primum compareat post rem bona fide consumptam?

19. Non debet restitui res bona fide consumpta, & æquivalenter non amplius existens.	22. Pretium in venditione rei alienæ bona fide acceptum, non est restituendum Domino rei, si hæc ad istum jam pervenerit.
20. Restitui tamen debet, secundum quod aliquis ex re aliena ditior effectus.	23. & 24. Quandonam aliquis ditior evaserit, declaratur.
21. In dubio an possessor factus fuerit ditior, negativa tenenda erit.	25. Neque pro foro interno datur obligatio restitutionis in casu 3. conclusionis.

§. IV.

Resolvitur tertium quæsitum.

An, & quinam fructus adhuc formaliter extantes unà cum re sint restituendi?

26. Fructus naturales rei aliene etiamnon pendentes restituendi erant domino. 27. Uti etiam mixti, si adhuc pendant. 28. Fructus bona fide perceptos, & triennio possessos non debemus restituere. 29. Fructus bona fide consumpti, & in æquivalenti non existentes non sunt restituendi. 30. Possessor bona fidei non tenetur restituere fructus merè percipiendos. 31. Fructus tam naturales, quàm mixti si sint percepti quidem, nondum tamen prescripti, & adhuc formaliter dentur, debent restitui. 32. Solvitur objectio ex lege qui scit §. ultimo: ff. de usuris. 33. Item ex aliis legibus deprompta. 34. Possessor juxta legem sequitur: §. lana ff. de usurpat: & usucap. non opus habet prescriptione: ut	obtimeat dominium revocabile. 35. Explicatur lex fructus percipiendo 45. ff. de usuris & fructibus. 36. Sensus legis fructus: ff. de usuris: explicatur. 37. Ejusmodi fructus sunt restituendi, licet illos res apud dominum existens non protulisset. 38. Segetes ex semine meo in alieno agro bona fide à me projecto provenientes evadunt mei. 39. Vi legum bona fidei: leg. qui scit: & leg. in pecudum: possessor acquirit quidem dominium fructuum, sed tantum revocabile. 40. Fructus merè industriales non sunt restituendi domino. 41. Potest retineri lucrum à famulo ex negotiatione cum pecuniis sui Domini facta acquisitum, si ista Domino non præjudicaverit. 42. Uti & subinde lucrum ex permutatione pecunia servilis factum.

§. V.

Resolvitur quartum quæsitum.

An fructus purè naturales, extantes in æquivalenti, restitui debeant?

43. Fructus purè naturales æquivalenter extantes vi juris naturalis restituendi sunt vero domino ante illorum prescriptionem comparanti.	44. Imò absolute ac simpliciter. 45. Fructus in æquivalenti extantes sunt fructus propriè dicti.

Ccc

§ VI

§. VI.

Resolvitur quintum quaesitum.

An fructus mixti in æquivalenti adhuc extantes sint restituendi?

46. **F**ructus mixti rei adhuc in æquivalenti existentes sunt restituendi.
47. Solvitur objectio petita ex lege 4ta: §. 2. finium regundorum.
48. Non potest dici talem non fuisse locupletatum ex re aliena, quia fructus fecerat suos, atque ex his ditatus est.
49. Eadem obligatio restituendi fructus in æquivalenti extantes eruitur ex lege sed et si: §. consuluit ff. de hered. petis.
50. Fructus alienæ hereditatis ex jure naturali, & non solo positivo restituendi sunt.
51. Cum ius positivum in hac questione sit dubium, naturale verò certum, hinc istud debemus sequi.

§ VII.

Solvuntur rationes adversariorum.

52. **T**alis possessor ex re accepta obligatur ad reddendos fructus in æquivalenti extantes.
53. Explicatur §. etsi hereditas: Insistit: de officio iudicis.
54. Nec prodest adversariis §. si quis à non domino: Insist. de rerum divisione.
55. Etsi in æquivalenti extantes fructus restituantur, possessor tamen aliquid pro sua cura habet.
56. Quia habet dominium in fructibus revocabile, & pro labore & expensis aliquid potest detrabere.
57. Falsum est, quòd in nostris principis possessor nihil lucraretur.
58. in lege: sed & loci: ff. finium regundorum nihil diverſam à jure naturali statuitur.
59. Ex praxi nullum subsidium pro se adversarii habere possunt.
60. Independentè à jure positivo naturaliter ex re accepta talis possessor restituere hos fructus debet.
61. Nec favet adversariis lex 4. §. 19. ff. de usurpat. & usucapionibus.
62. Nec Lex: Naturali ratione placuit.

§. VIII.

Resolvitur ultimum quaesitum.

An Pompeius hæcenus à se possessam rem vicino restituere teneatur?

63. **P**ompejus hanc à se hæcenus possessam rem vicino restituere teneatur.
64. Uti etiam aliquot ex illa perceptos fructus.

De natura & varietate fructuum.

- 1** N Omine fructuum in genere acceptorum intelligitur omne id, quod ex aliqua re vel occasione alicujus rei percipitur, aut provenit: potest autem ex aliqua re aliquid percipi ob industriam, quam aliquis adhibet, vel sine omni tali adhibita diligentia, ex ipsa rei natura, aut denique ex hac utraque, ipsa scilicet rei natura, & adhibita possessoris industria. hinc
- 2** Fructus alii dicuntur industriales, alii naturales, alii mixti. Primi generis sunt, qui non tam fructus sunt rei alienæ, quam industriæ hominis talem possidentis: unde cum pecuniæ ex se sint quid sterile, hinc lucrum ex illis ad census elocatis obrentum annumeratur fructibus industrialibus.
- 3** Fructus naturales vocamus, quos res aliqua producit sine ulla, vel saltem cum exigua industria possessoris: uti sunt gramen, sylvæ cædua, glandes, poma &c. his fructibus annumerant aliqui cujuscunque rei usum, uti & ejusmodi usûs pretium.
- 4** Mixti denique fructus sunt, qui partim ex rei possessæ natura, & partim ex industria notabili possessoris proveniunt: quales sunt segetes, ex semine in agro alieno seminato collectæ, & juxta *Palauum de Justit. Disput. unica p. 24. num. 6.* omnes illi qui ex re per se spectata
- nunquam nascerentur, nisi humana industria interveniret.
- Sciendum autem, hos fructus mixtos à Jurisperitis absolute industriales appellari, eò quod præcipua illorum causa videatur esse humana industria: uti videri potest apud *Abbatem cap. gravis num. 3. de Restit. spoliat.* *Bartolus in lege: & ex diverso ff. de rei vindicat: Sylvester V. fructus: initio.* Ex opposito *Molina tract. 2. disp. 719.* *Rebellus, Azor, Sanchez: Lessius Layman: citati à Palao loco adducto* illos naturales vocant, quia natura, adjecta humana industria eosdem progignit.
- Cæterum optimè advertit *Palao* loco citato, quoad decisionem particularium casuum spectandum esse, quid in his fructibus prævaleat, an natura, an industria; postea autem à prævalenti denominationem esse faciendam: id ipsum ostendit *Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 23. num. 48.* quòd si hoc ipsum sit dubium ex judicis arbitrio rem fore decidendam.
- Ulterius *Jurisperiti* quosdam fructus vocant civiles, illos scilicet, qui ex re aliqua proveniunt mediante aliquo jure & obligatione civili: uti proveniunt census, pensiones ex locatione, mercedes, salaria, lucra ex negotiatione: hi tamen omnes vel naturales sunt, vel industriales aut denique mixti

prout vel ex natura rei, vel ex industria hominis vel ex his ambabus proveniunt.

8 Hos omnes modò enumeratos fructus subdividunt Authores in pendentes adhuc, & in jam separatos, & perceptos. Quòd si fructus adhuc rei alienæ, ex qua percipiuntur, adhæreant, dicuntur pendentes: tales sunt segetes necdum maturæ aut demessæ; poma etiamnum ex arboribus pendentia, vva ex vitibus, & necdum nati animalium fetus. Separati autem atque percepti dicuntur, qui à re, cujus fructus, sunt jam separati, & collecti, ut sunt segetes demessæ, poma jam decerpta.

9 Ex fructibus perceptis alii sunt etiamnum *extantes*, hoc est, necdum consumpti, vel alienati: alii autem jam sunt *consumpti*, aut *alienati*. Præterea, vel ex consumptione, aut alienatione fructuum possessor factus fuit ditior, seu plus habet in bonis suis, quàm aliàs habuisset, vel non fuit factus taliter ditior: si primum, dicuntur fructus adhuc *extare in æquivalenti*. Non autem in secundo casu.

10 Ulteriùs aliqui fructus dicuntur percipiendi, quas scilicet possessor non percepit, ipse tamen Domi-

nus, si suam rem habuisset, ob majorem peritiam, & diligentiam percepturus fuisset.

Denique etiam attendendum, utrum fructus percepti, aut percipiendi fuerint ante litis contestationem; hoc est, antequam alienæ rei possessori ab ejusdem domino lis mota, & contestata fuerit circa dominium illius: vel an post hæc litis contestationem primum percepti aut percipiendi fuerint.

His pro cognoscenda varietate fructuum diverforum præmissis, ulterius innuimus, quòd præcipuus effectus, quem alicui possessio rei sibi competentis producit, sit liber illius usus, nec non facultas expellendi vi turbantem, si opus fuerit: econtra rei alienæ possessionis præcipuus effectus est illius domini & fructuum interveniente præscriptione acquisitio.

Controversia igitur in eo est posita, quidnam restituendum sit vero Domino, si ante præscriptionem rei aut fructuum compareat: utrum & res, & fructus sint illi restituendi? Vel sola res sine fructibus? item si fructus sint restituendi? quales. & cum aliquis possessor possit fuisse bonæ fidei, alius malæ, de utroque movetur quæstio.

§. II.

Resolvitur primum quæsitum.

Num res aliena adhuc formaliter existens vero domino ante præscriptionem comparenti sit restituenda?

23 **D**ico 1. quamprimum possessor bonæ fidei ante finitam præscriptionem

scriptionem pro certo compere-
rit, rem esse alienam, nullatenus
eam retinere poterit, sed Domino
per se atque ordinariè restituere
tenebitur. Ita D. Thomas 2. 2.
q. 62. art. 6. Cajet. in *summa*: verbo.
Restitutio: cap. 1. Sotus lib. 4. de *Just.*
q. 7. art. 2. Navarrus cap. 17. num. 2.
Toletus lib. 5. cap. 17. Valent. *disp.* 5.
q. 6. p. 3. Molina *tract.* 2. *Disp.* 718.
Lestius lib. 2. cap. 14. num. 3. San-
chez lib. 2. *summe* cap. 23. num. 2.
Palao *de Just.* *Disput.* unica: p. 24. §. 7.
num. 2.

Prob. concl. ex lege *Mater*, &
lege si *mancipium*: *Cod. de rei vindic.*
cat: Prob. 2. ratione: quando res
alterius adhuc apud me existit in se
formaliter, tunc alter in illa habet
jus: sed si adhuc habet jus in illa,
teneor eandem illi restituere: er-
go &c. prob. M. tamdiu habet ali-
quis jus in sua re, quamdiu hoc
non amisit vel sua culpa, vel con-
sensu voluntario, vel dispositione
legis; aut res casu non perierit: at-
qui inposito casu nullum ex enu-
meratis contigit: ergo adhuc ha-
bet jus: sed si adhuc habet jus, pos-
sessor tenetur illam suo domino re-
stituere. Ergo &c. prob. minor
subsumpta, si invito Domino reti-
neret scienter, committeret verum
furtum, quod est ablatio vel reten-
tio alienæ rei invito rationabiliter
Dominò.

Conf. licet prima acceptio ob
bonam fidem fuerit inculpabilis ob
alieni juris ignorantiam, postquam

tamen hanc notitiam sibi compara-
vit possessor, incipit esse malæ fidei,
& formaliter culpabilis atque in-
justus.

Obji: 1. ab hac obligatione sal- 14
tem excusabitur possessor, si rem
bona fide pretio quodam compara-
verit: ergo &c. R. n. ant. ratio est,
quod per accidens hoc contigerit,
& rei illius Dominus expensu hu-
jus pretii nequaquam causa extite-
rit, neque dominium illius rei ami-
serit; consequenter hanc à quocun-
que possessore repetere valeat.

Urgebis: saltem à Domino re- 15
fundendum erit pretium, ne hujus
jacturam innocens ac bonæ fidei
possessor patiat. R. n. quia con-
trarium habetur lege *Mater tua*: 3.
& lege *mancipium*: 23. *Cod. de rei vin-*
dicatione. Consentiant Navarrus,
Lestius, Palao, locis citatis: ut au-
tem se indemnem talis possessor
conseruet, à venditore expensum
pretium expetere poterit.

Urgebis 2. potest contingere, 16
ut venditor non amplius compa-
reat, consequenter ab eo pretium
repeti non possit: ergo loco hujus
rem illam retinere possessor pote-
rit. R. possessorem omnino nullum
jus in illam rem habere, bene au-
tem comparentem Dominum: cum
ergo in tali casu vel Dominus vel
possessor jacturam illius rei sustine-
re debeat, convenientius natura
fore, ut potius possessor illa prive-
tur quam Dominus. Competere
autem adhuc priori Domino jus in
Ccc 3 illa

illa re non obitante venditione, eruitur ex lege ex empto: 11. ff. de actionibus empti.

Dein si à Domino pretium repetere possit, deberet hic suam rem denuo emere: amissio ergo pretii per accidens evenit, quia oritur ex absentia venditoris, quæ per accidens datur.

- 17 Urgent. 3. A bonæ fidei possessore non est facienda restitutio cum æquali jactura propriorum bonorum: ergo poterit rem illam retinere, si enim jacturam pretii patitur, æquale damnum eidem su-

stinendum erit: R. neg. suppositura hujus replicæ: pretii etenim jacturam non patitur in restitutione, cum ad hanc faciendam illos sumptus non debeat præstare, sed pretium in emptione rei illius expendit, ut illam possit possidere.

Urg. 4. Sicut pretium succedit loco rei, sic etiam res succedit loco pretii: ergo poterit pro hoc retineri. R. dist. ant. succedit in contractibus, vi quorum Dominium rei ac pretii contrahentes acquirit, con. etiam in illis, in quibus contrahens caret Dominio; neg.

§. III.

Resolvitur secundum quæsitum.

Si Dominus primum compareat post rem bona fide consumptam, ad quidnam restituendum obligari bonæ fidei possessor poterit?

- 19 Dico. 1. Si bona fide ita res consumpta fuerit, ut possessor ex illa nequaquam locupletior evaserit, ab omni restitutione immunis habendus consumens erit. Ita D. Thomas Covarruv. Navarrus Molina: valent: Lessius, Sanchez, locis in priore §. citatis.

Prob. conclus. 1. In tali casu neque datur ulla obligatio ex re accepta, neque ex injusta acceptione: ergo cum omnis obligatio naturalis ex una harum radicum oriatur, insuper nullus contractus intercesserit, nulla aderit restitutionis obligatio. Prob. ant. quoad. 1. Membrum: res formaliter non amplius existit, & absument non evasit lo-

cupletior: ergo neque existit virtualiter, seu in alio: consequenter non datur obligatio ex re accepta. Prob. etiam quo ad 2. Membrum: ex injusta acceptione tenetur, qui alterum voluntariè cum injuria damnificavit: sed bonæ fidei possessor verum Dominum non ita damnificavit: ergo &c.

Dico 2. Quod si bonæ fidei possessor ex re aliena locupletior evaserit, ex hac parte ad restitutionem faciendam obligatus erit, ita citi pro superiore conclusione auctores.

Prob. cons. ex lege item veniunt: §. præter hæc ff. de petit. heredit. ibi, eos autem, qui justas causas

fas habuissent, quare bona hereditatis ad se pertinere existimassent, usque eo duntaxat, quo locupletiores ex ea re facti essent, condemnandos, idem habentur lege si rem & pretium: lege sed et si lege. §. item si rem distraherit. ff. de petit. hered. lege. nam hac natura: ff. de condit. indebiti.

Prob. ratione: illud incrementum, ex quo possessor ex re aliena factus est ditior, non est possessoris, sed comparentis domini: ergo huic erit restituendum. Prob. ant. illud incrementum est ex bonis ipsius comparentis Domini, consequenter in virtute alienum est: ergo &c. prob. 2. ipsum lumen naturale dicitur, ut qui plus habet, quam quod est ipsi debitum, reddat hoc illi, qui propterea habet minus: sed qui ex re aliena evasit locupletior: plus habet, quam quod est ipsi debitum: ergo &c. prob. 3. in illud videtur consensisse genus humanum, quod huic est optabilius secundum communem tam Doctorum quam indoctorum opinionem: sed hæc obligatio est talis: prob. m. lege nam in hoc: ff. de condit. indebiti: habetur: naturam æquum est, neminem cum alterius damno locupletiores fieri.

Conf. In lege, idem servandum: ff. de legatis 2. §. consultus ait. Non assumitur, quod in corpore patrimonii retinetur.

41 Dico 3. si dubium habeatur, num ex re aliena possessor bonæ fidei locupletior evaserit, non erit

judicandus evasisse locupletior, & hinc ab omni restitutione immunis erit, ita Sanchez in summa lib. 2. cap. 23. num. 37. citans Angelum, Alex. Jafonem, Curtium Seniores, Fulgosium: Ludov. Gomez, Menochium, Cardinalem Tufchum Rebellum de Just. p. 1. lib. 2. q. 3. in fine. idem docet Palao disp. unica de Just. p. 24. §. 7. num. 5.

Prob. concl. ratione: in dubio est melior conditio possidentis, atqui talis possessor est, qui rem bona fide absumpsit: ergo illius in hoc dubio erit melior conditio: prob. 2. vi legis, sed et si lege: 25. §. si quis re sua. ff. de petit. heredit: si quis lautius sua re usus sit contemplatione delatæ sibi hereditatis, nihil eum ex hereditate deducturum, si eam non attingit. Atqui sæpius occasione rei alienæ lautius & splendidius nostram vitam transigimus, ac factum esset si res aliena non adfuisse: ergo præsumi non debet in dubio, quod plus habeat in bonis suis ex re aliena, & per hoc patrimonium illius fuerit auctum.

Obj. cont. 2. conclus. pona- 22 mus casum, quod emptor rem alienam à me bona fide sibi venditam, comperta veritate vero Domino restituat: in hoc casu ob acceptum pretium evasi ditior, & tamen non teneor hoc pretium restituere Domino rei: ergo &c. R. con. a. dist. conf. ergo non erit lucrum restituendum in casu, quo res aliena aliunde ad Dominum jam pervenerit, vel certò perventurasit, conc. præscin-

præcindendo ab his casibus, neg. hæc ipsa deobligatio datur, si interea temporis legitima præscriptio intervenerit.

23 Ob. contra ultimam concl. leg. *cum de inæbitis ff. de prob.* habetur quod nemo præsumatur res suas jactare aut vanè consumere: ergo præsumendus erit evasisse ditior. R. neg. conf. ex eo enim, quod res in utilitatem possessoris versa fuerit, non statim præsumendus est evasisse ditior; sed insuper ostendi debet, in illius patrimonio utilitatem istam permanisse, ita ut patrimonium hoc censetur fuisse auctum ratione illius rei tempore quo bona fides cessavit.

24 Urgebis: hæc ratione nunquam poterit colligi, num aliquis ex re aliena evaserit ditior. R. neg. si enim rem alienam ita alteri donavi, vel ipse consumpsi, ut propriis bonis occasione hujus alienæ rei perpercerim, quæ tamen alias absump- sissimè, censendus sum locupletior factus, & quantum meis peperci, intra valorem rei alienæ consumptæ restituere debebo: ex opposito si rem bona fide emptam eodem pretio alteri vendidi, aut donavi, non plus in meo patrimonio pos-

sideo occasione hujus alienæ rei.

Ob. 2. Ex allata lege *sed et si le- 25* ge: tantum probari, quod in foro externo tale dubium excuset possessorem bonæ fidei: ergo poterit saltem in foro interno esse obligatus. Prob. conf. sæpius in foro externo denegatur actio, & tamen datur obligatio solvendi pro interno R. neg. ant. in hujus prob. con. ant. neg. conseq. ratio est, quod in hoc casu ponatur dubium esse in utroque, tam interno, quam externo scilicet foro: quando autem forum externum præsumptione ducitur, internum autem contrariam veritatem non agnoscit, internum correspondere debet externo, cum ab isto, quando ex præsumptione procedit, internum recedere nequeat, nisi constet præscriptionem fori externi esse falsam, quod tamen non constat in dubio.

Conf. juxta Castro *lib. 1. de lege penali: cap. 5. documento 2.* & Emanuelelem Saa *in summa verb. les num. 1.* in foro conscientie non statur præsumptione, sed veritate, quando veritas cognosci potest: ergo si de veritate cognosci non potest, uti fit in dubio, etiam præsumptione standum erit.

§. IV.

Resolvitur tertium quæsitum.

An, & quinam fructus adhuc formaliter extantes una cum re sint restituendi?

26 **D**icimus r. fructus naturales rei vel prædio adhuc adherentes ad alienæ etiamnum pendentes, Dominum spectant, consequenter huc

huic restitui debebunt. Ita communis, & habetur in *lege fructus pendentes: ff. de rei vindicat: juxta glossam verbo pars leg. Julianus §. si fructibus: ff. de actionibus empti: leg. si quis sciens: Cod. de rei vindicat: §. si Titius Institut. de rerum divijione.*

Prob. etiam ratione: quamdiu fructus adhuc pendunt, vel prædio adherent, habentur, & judicantur esse pars rei fructifera vi *legis cit. fructus pendentes.* Ergo cum ipsa res debeat restitui, etiam hæc pars erit restituenda.

27 Dico 2. idem tenendum de fructibus mixtis, si adhuc pendant, vel prædio adhereant, ob eandem auctoritatem LL. & rationem. Poterit tamen bonæ fidei possessor deducere expensas à se in hujusmodi fructus factas.

28 Dico 3. si fructus perceptos bonæ fidei possessor à tempore perceptionis triennio possederit, antequam alienæ rei verus dominus innotesceret, etiam formaliter extantes restituere non tenebitur. Ita communis. Prob. tales fructus sunt res quædam mobilis: & res mobilis triennio præscribitur: ergo possessor evasit verus illorum præscriptorum fructuum Dominus, consequenter ad illorum tanquam cujusdam rei alienæ restitutionem non poterit obligari.

29 Dico 4. Non datur obligatio ad restituendos fructus, qui ante litis contestationem à possessore bonæ fidei consumpti, & nec formaliter,

nec in æquivalenti amplius existant. Ratio est, quod neque ex re accepta, neque ex injusta acceptione detur obligatio.

Dico 5. bonæ fidei possessor ad 30 restitutionem fructum merè percipiendorum nequaquam obligari potest. Ita communis: & probatur ex eo, quod neque ex titulo rei acceptæ, neque ex titulo injustæ acceptionis sit obligatus.

Dico 6. si fructus naturales, & 31 mixti rei alienæ ab hac jam sint separati, & à possessore bonæ fidei antelitis contestationem percepti, adhuc existant in se, atque formaliter, nondum tamen præscripti sint, comparenti domino restituendi erunt, ita sentiunt Covarruv. *lib. 1. Resolut. cap. 3. num. 6. Medina de restit. q. 10. Lessius cap. 14. dub. 2. Rebellus lib. 2. q. 4. num. 9. Vasquez. de restit. cap. 9. §. 11. dub. 1. Molina & Layman: lib. 3. summa sect. 5. tract. 2. cap. 3. num. 3. Palao de Just. disp. unica. p. 24. §. 7. num. 8.* & habetur in *leg. certum: Cod. de rei vind. ibi: certum est male fidei possessores omnes fructus solere cum ipsa re prestare, bonæ fidei extantes, post litis autem contestationem universos.*

Prob. etiam ratione, qualibet res suo Domino fructificat, ergo etiam fructus tales spectabunt ad Dominum illius: consequenter erunt huic restituendi.

Prob. 2. dum fructus adhuc pendebant vel prædio inhærebant; & necdum à Domino percepti fuerant, necdum erant sub dominio

Ddd

pos-

possessoris bonæ fidei: ergo neque percepti erunt sub illius dominio, saltem vi juris naturalis: prob. conf. ex nullo capite habetur, quòd ratione perceptionis possessor illorum Dominus evaserit: prob. nec est fructuarius nec Emphyteuta, nec aliud quodpiam jus in illos saltem naturale ostendi potest.

32 Ob. 1. *In lege qui scit §. primo: ff. de usuris* habetur: porro bonæ fidei possessor in percipiendis fructibus id juris habet, quòd Dominis prædiorum tributum est. Sed Dominus prædiorum non tenetur alteri concedere fructus sui prædii: ergo neque possessor bonæ fidei. Pro responsione nota, ibidem ponit casum, quòd Titius bona fide alienum agrum emerit, & ego in illo frumentum severim; movetur igitur ibidem quæstio, an fructus ex tali agro à me seminato provenientes sint mei, vel ipsius Titii: & respondet jurisconsultus, quod non sint mei seminantis, sed ipsius Titii, licet non sit verus Dominus, sed bonæ fidei tantum possessor; & hoc propterea, quia Dominus prædiorum percipit fructus ex semine alieno provenientes, & possessor bonæ fidei habet hoc ipsum jus in colligendis talibus fructibus, quod habet verus Dominus: atqui hæc non evincunt, quòd possessor bonæ fidei evadat verus dominus, quia ibidem solum deceditur, quòd fructus non percipiat seminator, sed possessor: & licet ibidem dicatur, quòd Dominus tales fructus suos faciat, conse-

quenter etiam possessor bonæ fidei, quia dicitur habere idem jus, quod tributum est vero Domino, minime tamen sequitur, quòd habeat verum jus irrevocabile, cum de hoc non sit ibi sermo, sed tantum de eo, utrum seminator, vel possessor agri habeat jus colligendi fructus,

Obii. 2. *lex bonæ fidei ff. de acquirendo verum Dominio; lex in pecudum 28.* disposuerunt, ut bonæ fidei possessor in fructus perceptos acquirat Dominium: ergo &c. ant. prob. *lex bonæ fidei* ita sonat: *bonæ fidei emptor non dubie percipiendo fructus, etiam ex re aliena suos interim facit non tantum eos, qui diligentia, & opera ejus provenerunt, sed omnes, quia quoad fructus attinet, loco Domini pene est, Lex autem 28. in pecudum: ita habet: agni & hedi, ac vituli statim pleno jure sunt bonæ fidei possessoris, & fructuarii.* Preterea *Lex qui scit*: ita loquitur. Porro *bonæ fidei possessor in percipiendis fructibus id juris habet: quòd Domino prædiorum tributum est. item lex sequitur §. lana: de usucapionibus:* ita habet: *lana ovium fortiorum, siquidem apud furem detonsa est, usucapi non potest, si verò apud bonæ fidei emptorem, contra: quoniam in fructu est, nec usucapi debet, sed statim emptoris sit: idem in agnis dicendum est, si consumpti sint, atqui hæc leges adstruunt Dominium ipsi bonæ fidei possessori: ergo &c. R. Dist. possessor acquirat Dominium perceptorum fructuum revocabile, con. irrevocabile, negatur, ratio*

ita interpretandi legem est, quia *lex bonæ fidei*, dicit, illum facere fructus suos *interim*: item, *quod penè* sibi loco Domini, in lege etiam *qui scit* adjecta est hæc conditio: *quædiu* evictus fundus non fuerit. Hæ autem limitationes indicant Dominium revocabile, cum aliud, quod significare debeant, assignari nequeat.

34 Urgent: I. si haberet duntaxat dominium revocabile, ad obtinendum irrevocabile illorum Domini non haberet opus præscriptione: at qui non habet ista opus *vi legis*, sequitur: §. *lanaff. de usucap. & usurpatio*: asserentis, quod fructus statim illius fiant, nec usucapi debeant, R. n. m. & Dico, legem asserere, non esse opus præscriptione, ut obtineat Dominium revocabile, quod ipsi jura *vi cit legis bonæ fidei* concedunt.

35 Urgent. *lex: fructus percipiendo* 45 ff. *de usuris & fructibus*: ita sonat: *fructus percipiendo uxor, vel vir ex re donata suos facit, illos tamen, quos suis operis acquisierit veluti serendo: nam si pomum decerpserit, vel ex sylva cadit, non sit ejus, sicut cujuslibet bonæ fidei possessoris, quia non ex facto ejus fructus nascitur.* Ex hoc ita formant argumentum: vel lex hæc loquitur de dominio revocabili, vel irrevocabili? si de revocabili, ne quidem revocabile Dominium fructuum acquireret, quod est contra nostra responsa: si de irrevocabili: ergo verum est, quod possessor bonæ fidei dominium ir-

revocabile suorum fructuum acquirat.

Pro solutione advertendum, in dicta lege fieri mentionem fructuum mixtorum, quos suis operis adquisiverat uxor, feminando scilicet: & fructuum naturalium, quos decerpendo vel cadendo lignum ex sylva percepit; asseri præterea fructus mixtos, non autem naturales fieri irrevocabiliter uxoris: ex hoc tamen minimè inferitur, quemcunque bonæ fidei possessorem irrevocabile dominium in fructus mixtos perceptos acquirere; ratio est, quod lex citata irrevocabile Dominium non astruat uxori, quia bona fide possidet talem agrum sibi à viro invalidè donatum, sed quia maritus illos fructus potuit donare, & donavit uxori: quod autem illos fructus donare potuerit maritus uxori, inde constat, quia illæ solummodo donationes inter virum, & uxorem sunt nullæ, ex quibus maritus sit pauperior: atqui non fuerat factus ex hoc pauperior, eò quod fructus ex semine seminato ad uxorem spectante prodierint, insuper maritus illum agrum fortassis non coluisset.

Ad hos ipsos textus etiam responderi potest, quod leges istæ ab adversariis citatæ sint antiquiores legibus nostræ sententiæ faventibus, & ab his revocatæ, prout insinuat Card. de Lugo *Disp. 17. sect. 3.* & hinc totam istam quæstionem ad jus naturale fuisse deductam, quod dicitur taliter perceptos fructus non

transire in dominium possessoris, quamdiu adhuc existunt, sed comparanti domino restituendos.

- 36 Obii. 3. Si non potest dici, quod omnes fructus tam naturales, quam mixti fiant irrevocabiliter bonæ fidei possessoris; ratio esset, quia obstat *lex fructus ff. de usuris*: in qua dicitur non fieri fructus illius conjugis, sicut nec cujuslibet possessoris. Hæc lex non obstat, prob. m. hæc lex non negat hoc de quolibet bonæ fidei possessore, sed de omnibus; in quantum vult dicere, non omnes bonæ fidei possessores facere suos fructus naturales, eò quod aliqui propter peculiare rationes id non possint, ut in casu *legis indebiti ff. de condit. indebiti*. Ergo &c. R. con: M. neg. m. uti & quod citata lex hunc sensum habere possit: tum quia hæc adversariorum explicatio est violenta, & sincero verborum sensui contraria: tum quia non coheret cum ratione, quam lex subjungit, dicens ideo fructus naturales non fieri illius quia non ex facto ejus is fructus nascitur. Non autem ideo, prout adversarii volunt, quia aliquibus peculiariter obstat facere fructus suos.

- 37 Ob. 4. Potuit contingere, ut res illa, si extitisset apud Dominum, illos fructus non attulisset: ergo saltem in hoc casu non spectabunt ad Dominum rei R. neg. conf. ratio est, quod tamen sint fructus rei ad illum dominum spectantis, & quælibet res fructificet suo domino,

Obii. 5. Ponamus casum, quod ali- quis alienum agrum severit; in hoc casu non poterit dici, an legetes spectent ad dominum feminam feminis, vel agri, R. spectare ad dominum agri, cuius potius sunt fructus, quam feminis, quod consumitur, & in ipso usu expenditur, consequenter quando non extat, fructificare non potest.

Obii. 6. Potest cum Palao de Jus- sit. Disp. unica pu. 24. §. 7. n. 10. dici, possessorem bonæ fidei facere omnes fructus naturales suos, si titulum legitimum habeat, non autem facere suos, si ex titulo illegitimo rem possideat, pro qua sententia citat præter plures alios etiam Sanchezium lib. 2. Decalogi cap. 23. n. 68. prob. ant. ex cit. lege bonæ fidei: ex lege, qui scit: §. ult. ff. de usuris, item ex lege in pecudum ff. de usuris. Prob. idem ant. ex eo, quod *lex fructus* denegat acquisitionem fructuum purè naturalium, qui ex re à viro uxori donata provenerunt, quæ uxor non habebat titulum legitimum, cum donatio viri uxori facta sit nulla. R. neg. ant. ad textus allatos Dico, legem bonæ fidei concedere possessori in fructus perceptos solummodo dominium revocabile: idem reponimus ad legem, qui scit: §. ult. ff. de usuris: & ad legem in pecudum. Ad illud, quod pro se Palao affert ex lege fructus: Respondeo, ibidem non exprimi quod ideo non faci- ant vir & uxor illos fructus suos, quia non habent titulum legitimum, sed

sed absolutè id negari sine hac ratione: ergo ex illa lege non bene inferitur, quòd solum tunc non faciat suos, quando caret legitimo titulo.

40 Dico septimò fructus merè industriales non sunt restituendi domino. Ita Lugo *De justit. disp. 17. sect. 3. n. 39.* ratio est: illi fructus soli acquiruntur Domino, qui sunt fructus rei: at qui fructus merè industriales non sunt fructus rei, sed industriae, ergo &c.

41 Dices. Ponamus, quòd famulus pecuniâ, aut re deposita sui domini utatur domino infcio negotiationem exercens, non poterit dici, num lucrum suo Domino restituere teneatur vel non? R. si sine

ullo præjudicio, aut periculo Domini talis negotiatio fiat, ab utente retineri posse lucrum, affirmant Beia: Diana *tomo: 1. tract. de contract. resolut. 32.* Lugo *de just. disp. 27. sect. 3. n. 49.*

Ob. 2. Herus dedit famulo mille florenos in auro, ut solvat eas creditori, famulus fori aurea substituit meros florenos ex argento: non potest dici, an retinere possit lucrum ex permutatione illa sibi obveniens. R. si dominus non fuit sollicitus, in qua moneta solutio fiat, lucrum à famulo retineri posse, eò quòd sit industriale. Prout sentiunt Molina *tom. 2. disp. 402. n. 2.* Reginald, Lessius, Rebellus, Salas,

§. V.

Resolvitur quartum quæsitum.

An fructus purè naturales in æquivalenti extantes, eò quòd bonæ fidei possessor ex iis factus fuerit ditior, restitui debeant?

43 Circa hoc dubium omnibus certum est, fructus æquivalenter extantes, licet optima fide consumpti à possessore fuerint, ipsius tamen veri Domini esse vi juris naturalis, & hinc eidem restituendos, si, antequam præscripti fuerunt, comparuerit. Tota, quanta itaque controversia in eo verfat, num iure quodam positivo leges aliquæ illorum Dominium possessoribus bonæ fidei adscripserint, prout ope præscriptionis alie-

næ rei Dominium aquirimus. Circa hoc dubium.

Dico, quòd fructus purè naturales simpliciter comparenti ante illorum præscriptionem Domino restitui debeant. Ita docent. Rebellus *lib. 2. de Restit. q. 4. num. 10.* Sanchez. *lib. 2. Decalogi cap. 23. n. 75.* Lessius *lib. 2. cap. 14. dub. 2.* Molina *tract. 3. disp. 79.* Valent. *disp. 5. q. 6.* p. 3. Laym. *lib. 3. sum. sect. 5. tract. 2. cap. 3. num. 7.* Palao *de justit. disp. unica: pun. 24. §. 7. num. 10.* alferens

Ddd 3

rens cum Rebello hanc sententiam esse communem. Prob. hac ratione: licet res ipsa, ex qua fructus formales exorti, bona fide consumpta fuerit, quatenus tamen ex illa consumens evasit locupletior, erit illa restituenda: ergo etiam fructus purè naturales erunt restituendi, si ex illorum consumptione possessor locupletior evaserit, prob. conf. fructus naturam rei sequuntur: ergo si ipsa res est restituenda, etiam fructus illius purè naturales erunt restituendi.

Prob. 2. Jure præcisè naturali certò sunt tales purè naturales fructus restituendi: ergo simpliciter sunt restituendi. Prob. conf. non potest sufficienter probari, quòd jus positivum fructus istos in æquivalenti extantes translulerit in bonæ fidei possessorem: ergo, &c. prob. ant. textus pro opposita sententia non sufficienter probant hujus translationem Domini: dein possunt explicari ut loquentes de fructibus mixtis: ergo fructus purè naturales sunt restituendi.

Prob. 3. fructus si formaliter adhuc existerent, essent restituendi: ergo etiam in æquivalenti extantes: prob. conf. quotiescunque aliqua res esset restituenda, si adhuc existeret formaliter, etiam est restituenda, si existit in æquivalenti: ergo: ant. prob. ab inductione.

Dices, in lege bonæ fidei 48. princ. ff. de acquir. rerum Dom. Jurisconsultus Paulus ita scribit, *bonæ fidei emptor non dubiè percipiendò fructus etiam*

ex re aliena suos interim facit, non tantum eos, qui diligentia & operâ ejus provenerunt, sed omnes, quia quoad fructus attinet, loco Domini penè est. In hac lege & purè naturalium & mixtorum fructuum Dominium possessori indiscriminatim ascribitur. Ergo, &c. R. con. ant. neg. conf. in hac enim lege non asseritur, quòd fructus in æquivalenti extantes vel etiam formaliter non debeant restitui comparenti postea Domino; sed præcisè innuitur, quòd *interim*, hoc est, usquedum comparet Dominus, illos suos faciat: prout igitur formaliter extantes comparenti postea Domino debent restitui, licet respectu illorum loco domini penè sit, ita etiam potest esse penè loco Domini respectu fructuum in æquivalenti extantium, & tamen ad hos comparenti postea Domino restituendos obligatus esse poterit, saltem vi hujus legis.

Secundò: si vi hujus legis verum Dominium possessor acquiret in fructus formaliter vel in æquivalenti extantes non debuisset adjici hæc particula *penè loco Domini* est: ergo non omne jus in illos possessori huic competit, quod vero Domino alias solet competere.

Tertiò: vel fructus in æquivalenti extantes sunt veri propriè, ac simpliciter dicti fructus rei consumptæ; vel non sunt? si hoc ultimum asseras, hæc lex non loquitur de fructibus in æquivalenti extantibus, quia loquitur de fructibus,

bus, & in æquivalenti extantes juxta te non sunt propriè dicti fructus, consequenter ex hac lege non poterit probari, quòd illos interim suos faciat possessor, & penè loco Domini sit. Si dicas primum, quòd scilicèt sint veri propriè ac simpliciter dicti fructus, ergo vilegis volentis, ut fructus adhuc extantes restituantur, erunt restituendi: prob. illatum *lex certum est 22. Cod. de rei vindicat*: ita habet, *certum est, male fidei possessorem omnes fructus solere cum ipsa re præstare: bonæ fidei verò extantes: post autem litis contestationem universos*. Hæc lex simpliciter asserit, quòd fructus extantes sint restituendi, atqui fructus in æquivalenti sunt juxta te propriè dicti fructus, & adhuc ex-

tant: ergo sunt restituendi.

Cæterum, quòd fructus in æquivalenti extantes sint veri ac propriè dicti fructus, & sub hoc nomine simpliciter prolata contineantur, ita probare possumus.

Primo: fructus in genere ac simpliciter dicti ab Authoribus dividuntur in fructus formaliter, & in æquivalenti extantes, ergo &c. quia species participat genus, & membra dividuntur in divisum.

Secundò: Nomine fructuum venit omne id, quod ex re aliena, vel occasione alienæ rei percipitur: atqui fructus in æquivalenti extantes ex re aliena fuerunt percepti, quæ scilicet ad verum Dominum spectabat, & à bonæ fidei possessore detenta fuerat.

§. VI.

Resolvitur quintum quæsitum.

An fructus mixti in æquivalenti adhuc extantes sint restituendi?

46 **P**RO obligatione ista fortissimum argumentum est negativum: ipsimet adversarii concedunt, fructus mixtos ex jure naturali esse restituendos comparenti vero Domino: ergo quamdiu adversarii non probaverint, quòd jus positivum à Domino in possessorem Dominium illorum transtulerit, tamdiu erunt restituendi: atqui non possunt id probare, prout constabit ex solutione objectorum in contrarium textuum.

In idem videtur recidere, si dicas: si substantia rei adhuc æquiva-

lenter existeret, esset illa sine dubio restituenda: ergo etiam fructus, prob. conf. si fructus non essent restituendi, licèt res ipsa in æquivalenti existens, ratio foret, quia de fructibus adeest specialis dispositio Legum: atqui de nulla tali constat, uti patebit ex responsione ad textus ab adversariis afferri solitos.

Eadem obligatio restituendi etiam hoc medio probatur. vel fructus mixti adhuc in æquivalenti extantes sunt veri, ac propriè dicti, ac simpliciter nominandi fructus rei absumptæ, vel non sunt pro-

propriè dicti fructus, & sub nomine fructuum simpliciter prolatorum non continentur? neutrum potest dici, si dicant, non esse propriè dictos fructus rei alienæ, inferimus: ergo sunt restituendi, juxta legem nam ad hoc ff. de conditione indebiti: *ibi: naturæ equum est, Neminem cum alterius damno fieri locupletiolem: Sc Reg. 48. Juris in 6.* dicentis quòd quis non debeat locupletari cum alterius damno.

Si primum, tunc contra est: si sunt veri ac propriè dicti fructus, tunc quia adhuc extant, vi cit. *legis certum est 22. Cod. de rei vindicat:* sunt restituendi: quia sunt fructus extantes, & tales vi hujus legis sunt restituendi, cum lex non faciat discrimen inter fructus formaliter, ac æquivalenter extantes, sed simpliciter universaliter dicat, fructus esse restituendos.

47 Dices: quòd hæc lex loquatur duntaxat de fructibus formaliter adhuc extantibus, probari ex alia lege scilicet 4. §. 2. ff. *finium Regundorum.* *ibi fructus ante judicium percepti non omnimodo in judicium venient: aut enim bona fide percepit, & lucrari eum oportet, si eos consumpsit, aut mala fide, & contitici oportet.* Ex hoc ita argumentantur: hæc lex asserit, fructus bona fide consumptos non esse restituendos: ergo fructus in æquivalenti extantes, etiam non erunt restituendi: prob. conf. si isti forent restituendi, hoc ipso etiam consumpti essent restituendi, quia idem est, restituere

rem in se, vel pretium illius. Ne ergo lex certum est contradicat huic legi quarta. ff. *finium regundorum* dicendum est, quòd lex certum solummodo loquatur de fructibus formaliter extantibus. R. neg. ant. & dico, hæc legem quartam. §. 2. ff. *finium regundorum* explicandam esse, ut loquatur de fructibus omnimodè consumptis, & neque in æquivalenti existentibus: certum enim est, quòd hæc lex non clarè dicat de qua consumptione, omnimoda, vel non omnimoda sibi sermo sit: ergo cum jus naturale tantum dicat, non restituendos fructus omnimodè bona fide consumptos, explicanda lex ista 4ta. erit taliter, ut huic juri naturali non contradicat, si hoc fieri potest, atqui potest, cum verba, prout sonant, hæc explicationem accipiant.

Secundò adversarii volunt, ut lex certum est. 22. Cod. de rei vindicat: asserens fructus extantes esse restituendos, explicetur de solis fructibus formaliter extantibus, ne contradicat huic legi 4ta. Volenti, ut fructus consumpti non restituantur. Vel ergo ista lex quarta clarè atque explicitè dicit, fructus etiam nondum omnimodè consumptos, sed adhuc extantes æquivalenter, non esse restituendos, vel hoc non dicit expressè? quòd non clarè, atque expressè id asserat, patet: sin autem id explicitè non asserit, non est ratio, quare lex certum debeat ita explicari, ut non videatur præjudicare legi huic 4ta. ff. *finium*

fructum regendorum, & non potius
 è contrario hæc lex quarta ita sit
 explicanda ut loquens de fructibus
 omnimodè consumptis, ne ipsa vi-
 deatur contradicere legi: *certum est.*

Secundò: si lex quarta explicetur
 ut loquens de fructibus omnimo-
 dè consumptis, tunc coincidit
 cum lege naturali volente, ut fruc-
 tus in æquivalenti extantes resti-
 tuantur: ergo debet ita explicari.

Tertiò si lex hæc quarta de
 fructibus omnimodè consumptis
 intelligatur loqui, tunc coincidit
 cum *regula 48. de Regulis juris in 6.*
 dicente, quòd quis non debeat lo-
 cupletari cum alterius iactura: item
 cum lege: *nam hoc: ff. de condit. in-
 debiti: ibi: natura æquum est, nemi-
 nem cum alterius damno fieri locuple-
 tiorum:* Ergo cum hæc leges clarè
 dicant fructus æquivalenter extan-
 tes esse restituendos, ne huic clarè
 legi contradicatur altera, erit ista ita ex-
 plicanda, ut non contradicatur prio-
 ri clarè, & in naturali æquitate fun-
 data.

Reponunt: licet lex quarta cit.
 ponatur asserere fructus in æqui-
 valenti tantum extantes non esse
 restituendos; illam tamen non futu-
 ram contrariam citatis, *Reg. 48. de
 Regulis juris in 6.* aut *legi nam hoc.*
 Rationem dant, quia talis non lo-
 cupletatur ex re aliena, eò quòd
 fructus non alterius, quam ipsius
 possessoris sint, jure civili sic di-
 stponente.

Sed contra est: vel dicunt hanc
 dispositionem à juribus fieri per ci-

tatam *legem quartam ff. finium re-
 gundorum:* vel aiunt illam disposi-
 tionem per alias quasdam leges fie-
 ri: neutrum potest dici: ergo &c. si
 primum: pro responsione dant,
 quòd est in questione, uti patet
 consideranti: si secundum, afferen-
 dz igitur illæ leges erunt: quæ forsitan
 erunt *lex bonæ fidei ff. de acqui-
 tendo rerum dominio. Lex in pecu-
 dum 28. lex: qui scit. ff. de usuris &
 fructibus.* Verum ad has reponi-
 mus, iisdem tantum revocabile &
 penè quasi dominium solumodò
 possessori addici, ergo necdum
 probatur, quòd verum dominium
 in illos fructus habuerit, ob quòd
 fructus verè illius fuerint.

Urgent, jura tali possessori affig- 48
 nare verum Dominium in fructus
 quamdiu non comparuerit Dominus
 illorum: ergo si interea fructus illos
 vendiderit, & ex hoc evaserit di-
 tior, ex re sua, scilicet suis fructi-
 bus evasit ditior, & locupletior,
 consequenter non ex re aliena.

Contra: innegabile est, quòd ta-
 lis saltem mediàtè ex re aliena e-
 vaserit locupletior, in quantum ex
 re aliena collegit, fructus, & hos
 postea vendidit: sed neque æquum
 est & conveniens naturæ, ut ali-
 quis etiam tantum mediàtè locu-
 pletior fiat ex re aliena: ergo &c.

Contra est secundò: eo ipso,
 quòd leges dicant, talem possesso-
 rem habere dominium revocabile,
 esse quasi dominum, & penè lo-
 co Domini haberi, innuunt, eidem
 non competere dominium perfec-
 tum,

Ecc

tum,

tum, absolutum, & propriè tale, sed tantùm quoad aliquos effectus: ergo adversarii aliunde probare debent, quòd etiam in ordine ad hunc effectum, ut fructus in æquivalenti extantes faciat irrevocabiliter suos.

Contra est tertio: ponamus à me bona fide vendi rem alienam: in hoc casu, si etiam emptor fuerit bonæ fidei, fuit contractus validus, & ego comparavi Dominium pretii perfoluti: demus ulterius rem hanc alienam apud emptorem perivisse, me autem illo pretio quandam rem mihi comparasse, sequitur, quòd ad nullius rei restitutionem, comparanti postea vero domino obligarer, licèt ex re aliena à me vendita locupletior evaserim, quòd si sequella concedatur ab adversariis, videtur adhuc adesse disparitas inter tale pretium ex una parte, atque inter fructus formaliter extantes ex altera parte; eò quòd leges pretii ex distractione rei alienæ comparanti dominium vendenti absolutè, & sine termino restringente attribuant; ex opposito fructuum rei alienæ solum quasi dominium, & revocabile: ergo non videtur esse tam perfectam, uti est, quod est acquisitum ex pretio rei alienæ venditæ.

49 Eadem obligatio restituendi fructus in æquivalenti extantes probatur tertio ex lege sed etsi §. consultit. ff. de Hæredit. petitione: ibi hæc habentur: *consultit senatus bonæ fidei possessoribus ne in totum damno*

afficiantur, sed in id duntaxat teneantur, in quo locupletiores facti fuerint. Vi hujus legis in petitione hæreditatis, & vi legis 1. ff. de fidei commissaria hæreditatis petitione: in iudiciis universalibus sic nuncupatis, quia sub unius juris petitione censentur plures res simul peti, eò quòd sub uno jure plura contenta sint: fructus ex re percepti sunt restituendi suo domino: ergo etiam restituendi erunt, qui sunt percepti ex re singulari. Prob. conf. §. etsi 3. Instit. de officio Judicis dicitur: *Et si hæreditas petita sit, eadem circa fructus interveniunt, que diximus intervenire de singularium rerum petitione.* Vi hujus legis eodem modo in materia hæreditatis, & rei particularis est procedendum. Ergo &c.

Reponunt adversarii disparitatem esse, quòd fructus ex hæreditate aliqua, & fidei commissio percepti, hæreditatem & fidei commissum augeant, consequenter sint restituendi: sed contra est: etiam fructus ex qualibet re aliena percepti augent rem à bonæ fidei possessore detentam, & ad verum suum Dominium spectantem: ergo ad dominum rei, cujus sunt fructus, debent pertinere.

Respondent alii secundò, fructus hæreditatis alienæ esse restituendos, quia hoc statuerunt jura à nobis adducta: quòd autem fructus ex rebus singularibus provenientes, si tantùm in æquivalenti existant, sint etiam restituendi, hoc à LL.

LL. non fuisse statutum. Consequenter fructus hereditatis esse specialiter exceptos. Sed contra est: fructus hereditatis alienæ sunt restituendi non tantum vi juris positivi, sed etiam ex virtute juris naturalis, essentque restituendi licet jus positivum circa illos nihil statuisset: dummodo non positivè contrarium statuerit: ergo falsum est, quòd ideo sint restituendi fructus hereditatis, quia jura id circa illos statuerunt.

Respondent ulterius: jure naturali fructus hereditatis alienæ esse quidem restituendos, hinc etiam nulla exceptione circa illos opus fuisse, si jus positivum non universaliter statuisset, fructus bona fide consumptos non esse restituendos: supposita autem hac generali dispositione, ab illa exceptos fuisse fructus hereditatis alienæ, & quidem ex hac ratione, quia hæres, qui hereditatem titulo universali possidet, neque dominium revocabile fructuum extantium acquirit, eò quòd isti accedant hereditati, tanquam personæ fictæ, eamque augeant, & evadant pars universalitatis bonorum. Hinc eadem actione scilicet reali, & hereditas possessa petitur, & fructus peti possunt. Ex opposito possessor rei singularis acquirit Dominium fructuum, neque fructus virtualiter extantes eadem actione peti possunt, quares ipsa petitur. Hoc responsum videtur eatenus esse verum, quatenus dicit fructus hereditatis ac-

crefcere hereditati, hancque augere, ex quo dein sequitur, quòd fructus illius non sint veri, ac propriè dicti fructus, eò quòd hi debeant à re, unde proveniunt, esse distincti, sicuti agnus non habetur pro fructu gregis ovium, quia gregem auget, & constituit: ex quo etiam ulterius videtur bene inferri, pro fructibus in æquivalenti extantibus ex hereditate aliena retinendis non pugnare illam rationem, quam adversarii afferunt pro retinendis fructibus rei singularis: ideo enim isti in æquivalenti extantes possunt retineri, quia acquisiti fuerunt ex re propria possessoris, & non ex aliena, eò quòd iste habuerit dominium fructuum illorum: si ergo dominium fructuum hereditatis non habuit, lucrum ex fructibus hereditatis reportatum, non est acquisitum ex re propria, sed ex re aliena, consequenter hi sunt restituendi.

Licet igitur in hoc disparitas aliqua habeatur, si tamen consideretur §. *etsi 3. Inst. de officio Judicis* à nobis num. 49. adductus, idem de fructibus rerum singularium tenendum, ex eo clarè deducitur.

Urgent tamen ulterius, & ad citatum §. *etsi Inst. de officio Judicis* Respondent cum distinctione, eadem interveniunt in petitione hereditatis, & aliarum rerum singularium petitione quoad fructus formaliter extantes, concedunt, quoad fructus in æquivalenti extantes, negant. Quod confirmatur à

Patre Illung ulterius ex eo: quando statuitur obligatio præstandi fructus ex hæreditate aliena perceptos, & æquivalenter extantes, semper etiam exprimitur, lucrum fructuum præstari debere loco fructuum: ergo cum alibi, quando de alia re, quam de hæreditatis fructibus est sermo, non exprimitur, quod lucrum sit præstandum, signum est, quod jura dominium irrevocabile concedant. Ad hoc ultimum responderi potest, jura universaliter in §. *et si* dicere, quod eadem circa fructus intercedant in hæreditatis, & singularium rerum petitione, nec ullum discrimen inter fructus formaliter, ac æquivalenter extantes facere: ergo nulla est distinctio allata, eò quod sine fundamento adversarii distinctionem hanc inter fructus faciant: ubi enim jura non distinguunt, nec nos debemus distinguere.

Ad confirmationem ex Patre Illung adductam repono: ex eo, quod jura expriment à possessore hæreditatis lucrum fructuum loco horum præstandos esse, id autem non expriment, quando de alia re, quam de petitione hæreditatis agitur, ex hoc inquam, nondum probatur clarè, quod contra jus naturale jura positiva dominium fructuum in æquivalenti extantium attribuerint possessori bone fidei: Resp. 2. in citato §. *et si*: *Instit. de officio Judicis* implicitè saltem dici, quod etiam in particularibus peti-

tionibus id ipsum faciendum sit, cum dicant, nil aliud, sed eadem intervenire in petitione hæreditatis, quæ interveniunt in singularium rerum petitione.

Verum licet ex nullis Juris positivi textibus efficaciter possemus evincere, fructus æquivalenter extantes esse restituendos, nostra tamen conclusio tamdiu inconcussa subsistet, quamdiu adversarii non clarè probaverint, certa quadam lege positiva dominium ejusmodi fructuum in æquivalenti extantium possessori attributum fuisse.

Utimur itaque pro nobis hoc argumento sæpius in allis materiis adhiberi solito: tales fructus non sunt jure nature ipsius possessoris, sed Domini: ergo neque jure positivo. Prob. conf. nullus textus apertus & clarus potest adduci, quo jus positivum à naturali in hoc passu recedat.

Conf. quando jure naturali aliquid clarum est: jure positivo vero dubium: standum est jure naturali claro: prob. jus certum semper prævalet juri dubio, sed jure nature clarum est, fructus tales esse domini, cum res qualibet fructificet Domino suo ergo &c.

Conf. 2. Utraque sententia circa hanc difficultatem tam ab Auctoritate, quam à rationibus est certò probabilis: ergo jus positivum in hac quæstione est dubium: ergo illam partem debemus sequi, cui jus clarum nature suffragatur.

§. VII.

Examinantur rationes deobligantium à restitutione fructuum in æquivalenti existentium?

§2 PRIMò ita argumentantur. Talis possessor bonæ fidei ad restituendos fructus in æquivalenti extantes neque est obligatus ex injusta acceptione, neque ex re accepta, ergo &c. quod ex injusta acceptione non sit obligatus, constat, quia est bonæ fidei possessor: alterum membrum probatur: si ex re accepta obligaretur, in tantum foret obligatus, in quantum ex aliena re factus fuit ditior: at hoc est falsum: prob. m. est factus ditior ex sua re, prob. ex fructibus formalibus absumptis factus fuit ditior: sed fructus formales sunt res possessoris. Prob. m. jura dominium fructuum adstruunt possessori bonæ fidei ergo &c. ant. probant ex lege bonæ fidei ff. de acqui: rerum domi. 48. priuc. J. C. Paulus ita scribit: bonæ fidei Emptor non dubie percipiendo fructus etiam ex aliena re suos interim facit, non tantum eos, qui diligentia & opera ejus provenerunt, sed omnes quos, quod ad fructus attinet, loco domini penè est. Ad hæc responderi potest, quòd ex re accepta teneatur ad restituendos fructus in æquivalenti extantes, hinc negatur, quòd ex re sua, & non ex aliena evaserit locupletior. Rationem dist. jura concedunt fructuum verum, ac propriè dictum Dominium possessori bonæ fidei: neg. non perfectum, sed penè tantum

aliquod Dominium con. & Dist. conf. ergo evasit locupletior ex suo, si verum, ac propriè dictum Dominium habuit illorum fructuum, con. si tantum aliquale, imperfectum, ac similitudinarium: neg. &c. quod autem in legibus subinde aliquis vocetur Dominus cum particula quadam restringente (qualis in hac lege 48. est particula penè loco Domini est) quin verum ejusmodi rei Dominium habeat, ostendimus cum Sanchezio lib. 7. moralium cap. 2. n. 11. ex §. sui Insit. de heredum qualitate & differentia: in hoc liberi vivente adhuc patre dicuntur ob spem hereditatis paternæ quasi Domini bonorum paternorum, & tamen certum citatum est, quòd vivente Patre nullum habeant Dominium in bona viventis adhuc sui Parentis. Ergo:

Secundò pro se afferunt citatum §3 §. etsi Hereditas: Insit. de officio Judicis, in quo habetur, quòd in possessore bonæ fidei neque consumptorum, neque non perceptorum fructuum habenda sit ratio: ergo consumpti non sunt restituendi: sed extantes in æquivalenti sunt consumpti: ergo &c.

R. dist. ant. subsumpti: omnimodè consumpti, ita ut neque in æquivalenti extant, illi non sunt restituendi: con. non omnimodè consumpti etiam non sunt restituendi: neg.

Ecc 3

Ur.

Urgent, gratis, & sine fundamento hanc distinctionem à nobis fieri: ergo &c. R. neg. ant. fundamentum nostrum est quia in adducto §. *etsi hereditas* præcipue instituitur sermo de fructibus alienæ hereditatis: cum igitur ex aliis L. L. præcipue ex lege sed et si §. *consultit. ff. de heredit. petit.* habeatur, fructus in æquivalenti extantes alienæ hereditatis, ex quibus scilicet ditior factus erat possessor, esse restituendos, ne §. *etsi* citatus contradicat legi sed et si, dicendum est, in §. *etsi hereditas* decerni, ut non restituantur fructus omnimodè consumpti; minimè autem verum esse, quòd etiam non totaliter consumpti, sed in æquivalenti adhuc extantes restitui non debeant.

54 Tertiam rationem pro se desumunt ex §. *si quis à non Domino: Infit de rerum divisione*: hic de eo, qui bona fide alienam rem possidet, dicitur: *naturali ratione placuit, fructus, quos percepit, ejus esse pro cultura, & cura, & ideo, si dominus postea supervenerit, de fructibus ab eo consumptis agere non potest.* Ergo consumpti non erunt restituendi. R. si lex ista de fructibus in æquivalenti existentibus loqueretur, tunc jure naturali forent possessoris, quòd ipsimet adversarii negant: ratio est, quia lex dicit: *naturali ratione placuit: ergo &c.*

Urgent, in hac lege pro cultura, & cura possessori bonæ fidei assignantur aliqui fructus: ergo æquivalenter extantes. Prob. conf. fru-

ctus omnimodè consumptos non debet restituere, etsi nullam culturam, & curam in re aliena habuerit: ergo si aliqui fructus eidem pro cultura attribuuntur, attribuuntur in æquivalenti extantes. Prob. conf. si isti eidem non attribuuntur omnino nil habebit pro cultura & cura: ergo.

R. con. ant. neg. cons. in prob. con. ant. neg. iterum conf. in hujus probatione Dist. ant. si isti in æquivalenti extantes eidem non attribuerentur nec revocabiliter, nec irrevocabiliter, nihil haberet pro cura &c. conc. si ei non attribuerentur irrevocabiliter, tunc nihil haberet pro cultura: nego.

Urgent: Si in æquivalenti extantes debet restituere, & actu restituit, tunc nil habet pro cura, & cultura: R. retorqueo, si formaliter adhuc extantes actu restituat, tunc etiam nihil habet pro cultura, & cura: ergo neque hos tenebitur restituere: R. 2. quòd pro sua cura habeat tantum, quantum haberet, si fructus illi adhuc formaliter extarent nimirum dominium revocabile in æquivalenter extantes, quæle habet in formaliter extantes, donec scilicet rei Dominus compareat. Urgent in cit. lege videtur compensatio fieri pro cultura etiam postquam Dominus rei comparuerit, sed hoc non apparet in nostris principiis. R. 1. cum non habeatur ratio, quare compensationem majorem, possessor debeat habere, quando fructus non amplius existant forma-

formaliter: hinc si in hoc ultimo casu sufficiens compensatio est dominium revocabile, erit etiam in priore respectu fructuum in æquivalenti existentium,

§6 R. 2. Compensationem adhibitæ à possessore tali industria in eo consistere, quòd ex fructibus detrahere possit partem, quæ æstimabilitati dictæ curæ correspondet. Hanc enim deductionem naturalis æquitas, qua citata lex fuit permota, exigit, ut possessor scilicet talis habeat jus ex fructibus in æquivalenti existentibus deducendi portionem, suo labori competentem itaque licet lex positiva absolute potuisset statuere, ut talis possessor à Judice per sententiam cogeretur etiam omnimodè consumptos fructus restituere: in compensationem tamen in dustria adhibitæ hoc nequitiam, sed oppositum magis in citata lege decretum fuisse, asserimus.

§7 Quartò pro sua opinione ita arguunt. Si fructus in æquivalenti extantes debent restitui, tunc possessor bonæ fidei nihil lucratur. Atqui possessor bonæ fidei debet aliquid lucrari. prob. m. in lege sed *§ loci ff. finium regundorum*, de possessore bonæ fidei dicitur: *quòd lucrari eum oporteat fructus jam consumptos*. Ergo debet aliquid lucrari. Prob. etiam M. si præcisè non deberet restituere fructus omnimodè consumptos, nihil lucraretur. Prob. hac ratione non haberet plus in bonis suis: ergo nihil lucraretur

R. n. M. in hujus probatione neg. M. in prob. Dist. ant. non haberet plus, si in se, & absolute confideretur: con. non haberet plus comparatione facta ad possessorem malæ fidei: neg. si fuisset possessor malæ fidei, tunc fructus etiam omnimodè consumptos deberet restituere: hos reddere cum non teneatur ut possessor bonæ fidei, ideo illos potest dici lucrari. Nec videtur negari posse, quòd pro lucro habendum sit, non esse aliquem obligatum ad restitutionem rei alienæ à se absumptæ: ex hac enim ratione talis possessor ita se habet ad fructus omnimodè consumptos, ac si tempore consumptionis ad illum spectasset, & ipsius substantiam auxissent.

Urgent adversarii: enumeratum §8 hoc lucrum debetur possessori bonæ fidei jure naturali: ergo lex civilis aliud quoddam, quam modò adductum eidem attribuit. Prob. conf. non est opus speciali quadam lege, ut lucrum jure naturali possessori jam debitum eidem nova quadam lege decernatur: ergo &c. R. con. ant. neg. conf. in prob. neg. suppositum, quòd in adducto textu aliquid novi à LL. statutum fuerit; sed declaratum solummodo est, quid jure naturali deceat fieri, hinc jura usæ fuerunt hoc termino: *oportet*: quo magis declaratur, & innuitur naturalis æquitas, quam nova ejusdem juris constitutio, neque utebatur legislator terminis *statuimus, decernimus*, quibus utuntur Imperato-

peratores, si quid novi, & à jure naturali diversum decernant.

59 Quinto loco adversarii pro se adducunt praxin communem, vi cuius in foro externo ad nullam restitutionem fructuum in æquivalenti extantium obligantur possessores bonæ fidei ergo. Sed contra est. I. Hæc praxis etiam docet, quòd in foro externo debeat restitui excessus etiam non prævisus à graviter lædente: & tamen non datur hæc obligatio in conscientia: ergo vicissim potest dari in foro externo praxis non exigens restitutionem horum fructuum, & tamen dari contraria obligatio in conscientia.

Contra est 2. Ex hac praxi tantum inferitur, quòd leges solummodo pro foro externo denegent actionem ad hos fructus, sicuti denegant non læso ultra dimidium, ut plures lites evitentur. Ergo non probatur, quòd illa obligatio etiam in foro interno sit sublata.

Contra est 3. Hæc praxis est tantum Jurisperitorum, non autem TT. quidam autem in conscientia obliget, vel non, ex iudicio Theologorum potius, quàm Jurisconsultorum est desumendum, ipsimet autem adversarii fatentur, nostram opinionem esse communem theologorum, prout fatetur P. Illung. accedit, quòd praxis antiquorum Juristarum nobis saveat.

Contra est 4. Praxis ista se solum accommodat legibus particularium provinciarum, quarum statuta privata contrarium juri communi sta-

tuerunt: ergo vi juris communis, ubi non vigent ejusmodi leges, dabitur hæc obligatio; Accedit; ex hac praxi in locis, ubi viget, duntaxat sequi, quòd primum post, non autem ante Judicis sententiam Dominium taliter in æquivalenti existentium fructuum possessori adjudicetur. Ergo non probatur, quòd ante talem sententiam Dominium possessor jam acquisiverit.

Sextò, clarissimus D. Glettle in *part. 2. select. suarum qq. q. 19. n. 23.* Ita argumentatur: tales fructus neque ex jure naturali, neque ex positivo sunt restituendi. Prob. 1. membrum (secundum enim à nobis non asseritur) si ex jure naturali obligaretur, tunc vel ex injusta acceptione, vel ex re accepta: sed neque ex injusta acceptione; Prob. qui jure dominii absumit fructus, non lædit injustè alterum, sed possessor bonæ fidei jure Dominii absumit, quia jura dominium in fructus concedunt possessori bonæ fidei: ergo. &c.

Atqui neque ex re accepta datur obligatio. Probat: ille taliter obligatur, qui rem alienam detinet, invito Domino; aut ex illa factus est ditior: sed nullum ex his fit: ergo. Prob. t. Membrum minus fructus in æquivalenti extantes non sunt domini comparentis, neque isti comparati sunt ex re Domini comparentis, ita ut possessor ex aliena re evaserit ditior. Prob. comparati sunt ex fructibus consumptis: sed isti fuerunt proprii possesso-

possessoris, eò quòd illorum Dominium jura possessori attribuerint. Responsum ad hanc rationem desumimus, ex probatione nostræ sententiæ, in qua diximus, dominium à jure possessori tali attributum, non esse verum ac proprium, vi cuius verè transeat fructus in Dominium possessoris: hinc additum loco Domini penè est. Item dicit, quòd interim. Hinc comparent Domino erunt restituendi. Dein dicimus Dominum habendum penè loco Domini quoad fructus omnimodè consumptos.

R. 2. Principaliter, & dico dari obligationem ex re accepta vi juris naturalis. Ratio enim naturalis dicat, rem aliquam, si adhuc in æquivalenti existat, esse toties restituendam in æquivalenti, quoties ipsa substantia rei esset in seipsa restituenda, si adhuc formaliter existeret: atqui si fructus naturales adhuc actu formaliter existerent, essent illi comparenti ante præscriptionem Domino restituendi: ergo etiam sunt in æquivalenti existentes: ratio majoris est, quia nemo ex aliena re debet fieri locupletior.

61 Septimò adducunt pro se, quòd vi leg. 4. §. 19. ff. de usurpatio: *Ufucapio*: consumptio possessori bonæ fidei tantum præstet, quantum usucapio: atqui usucapio tribuit dominium irrevocabile: ergo &c. R. hoc argumentum nimium probare, scilicet nec ipsam rem in æquivalenti extantem comparenti postea domino esse restituendam.

Octavo ita argumentantur. Lex 62 *Naturali ratione placuit fructus, quos percepit, ejus esse pro cultura, & cura: & ideo si Dominus postea supervenerit, & fundum vindicet, de fructibus ab eo consumptis agere non potest.* Hæc lex, inquit, dicit fructus esse talis possessoris: ergo non loquitur de fructibus omnino consumptis: prob. conf. fructus omnimodè consumpti cum non amplius existant, non possunt dici esse possessoris: ergo loquitur lex de fructibus in æquivalenti existentibus. R. textum dicere, quòd sint possessoris dū adhuc existunt saltem revocabiliter; & hinc, si postea consumpti fuerunt, illos non posse repeti. 2. in instanti immediatè antecedente actualem fructuum consumptionem fuerunt possessoris: ergo jam potest explicari, qualiter sint possessoris, licet omnimodè fuerint absumpti.

Fundamentum itaque nostræ sententiæ in eo consistit, quòd insistendo soli juri naturali, & non considerato jure positivo fructus naturales in æquivalenti existentes restitui debeant: ut igitur adversarius probaret, hoc esse falsum, deberet ostendere, quòd etiam independenter ab omni jure positivo retinere possessor possit fructus in æquivalenti extantes, & domino comparenti nequaquam restituere teneatur. Atqui hoc neutiquam probat, sed tantum ostendit, quòd vi juris positivi non teneatur restituere. Quòd sic ostendo: adver-

fff
farius

farius ita argumentatur: ubi non datur ulla radix naturaliter obligans ad restitutionem, ibidem non datur naturalis obligatio: sed hic non datur talis radix naturaliter obligans: hæc enim foret ex re accepta, eò quòd possessor ex re aliena, scilicet ex consumptis formalibus fructibus rei alienæ evaserit locupletior: atqui possessor per hoc non evasit locupletior ex re aliena: probat minorem: fructus isti formales non fuerunt res aliena, sed proprii ipsius possessoris, quia jus, seu leges positivæ istorum fructuum formalium dominium attribuerunt bonæ fidei possessori. Hoc est argumentum adversarii, in quo clarè vides, quòd exceptionem à restitutione fundet in jure positivo, in legibus scilicet civilibus attribuentibus Dominium illorum fructuum. Suppositis enim his legibus possessorem facit dominum fructuum, & supposito hoc dominio concludit, quòd licet ex fructibus absumptis evaserit locu-

pletior non tamen evaserit ex re aliena, sed ex sua, scilicet fructibus à jure positivo eidem attributis. Ergo non ostendit, quòd independentèr à legibus positivis etiam non detur obligatio restituendi, quam tamen dari nos probavimus, & ipse adversarius videtur agnoscere, quia fatetur lucrum ex aliena re perceptum esse jure naturali restituendum, & fatetur, quòd fructus formaliter extantes rei alienæ, sint res aliena independentèr à legibus: ergo etiam fatetur, quòd possessor ex re aliena evasisset, locupletior, si non leges positivæ possessori dominium illorum fructuum attribuissent: ergo fatetur independentèr à legibus positivis extititiam obligationem naturalem restituendi. Atque hæc, quæ tum hoc, tum priorè § allata, atque perpensa fuerunt, præcipua utriusque sententiæ fundamenta sunt; quæ autem alteri nostra opinione præferenda sit, ex sequente §. colligi poterit.

§. VIII.

Resolvitur sextum quæsitum.

Quale ultimum Responsum sit denique Pompejo nostro dandum?

- 63 **E**X hæctenus fufus deductis colligimus, Pompejum ante omnia obligatum esse, ut rem à se hæctenus possessam quantocius restituat suo vicino, ad quem eandem spectare certò cognovit:
- 64 Quod fructus concernit, dici-

mus, quòd merè industriales ad Pompejum tanquam bonæ fidei possessorem toti quanti pertinent: hinc neque restitui, si adhuc formaliter existant, nec dando æquivalens compensari vicino debebunt. Ratio est: soli fructus ex
has

hac re aliena provenientes sunt restituendi: atqui fructus industrialis ex hac re nequiquam proveniunt, cum industria Pompeji, non autem ipsius rei fructus sint.

Secundò. Adhuc pendentes, & necdum percepti naturales, uti & mixti fructus vicino extradi debent.

Tertio adhuc formaliter existentes, si necdum præscripti fuerint, reddendi erunt, non autem præscripti.

Quarto fructus purè naturales, uti etiam mixti formaliter quidem consumpti, æquivalenter tamen adhuc extantes per se pariter restituendi comparenti Domino erunt.

Dicimus tamen quinto probabi-

liter etiam eos à Pompeio retineri posse: cum enim sententia opposita, docens fructus in æquivalenti adhuc extantes à Juribus possessori bonæ fidei donatos fuisse, verè probabili sit, ideo hanc tam ab auctoritate, quàm rationibus probabilem opinionem sequi poterit, & quia possidentis melior est conditio, nec aliquis in dubio sua re spoliare se ipsum debet, à confessario ad restitutionem horum fructuum non poterit obligari, licet iste nostra sententiæ adhareat, cum confessarius penitentem, qui secundum probabilem opinionem operari vult, possit, imò & debeat, si Parochus illius sit, absolvere.

CASUS XXX.

De Possessore dubiæ fidei.

Jacobus optimæ conscientiæ vir, cum dubitaret, num quædam à se possessa justo titulo acquisivisset, ex confessario, quid sibi in his circumstantiis agendum, intelligere desiderat, Occasione hujus.

Q. 1. Ad quid teneatur possessor dubiæ fidei, si dubium sit antiquius possessione?

Q. 2. Aut si primò supervenerit possessioni bona fide cæptæ?

Q. 3. Aut dubitans culpabiliter inquirere veritatem, cum possit, neglexit?

Q. 4. Quid reddendum comparenti postea Domino?

SYNOPSIS.

§. I.

Præmittuntur scitu necessaria.

1. *Quisnam dubiæ fidei possessor sit habendus?*

2. *Natura dubii in genere, directi, & reflexi, seu signati explicatur.*

Fff 2

3. *Ad*